

Міністерство освіти і науки України
Департамент агропромислового розвитку Полтавської
обласної державної адміністрації
Національний науковий центр «Інститут аграрної
економіки»

Інститут свинарства і агропромислового виробництва
Національної академії аграрних наук України
Академія WSB (Республіка Польща)
Опольський університет (Республіка Польща)
Національний аграрний університет Вірменії
(Республіка Вірменія)

Азербайджанський державний аграрний університет
(Азербайджанська Республіка)
Азербайджанський університет кооперації
(Азербайджанська Республіка)

Полтавський державний аграрний університет
Навчально-науковий інститут економіки, управління,
права та інформаційних технологій
Кафедра економіки та міжнародних економічних
відносин

МАТЕРІАЛИ

III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«Наукове забезпечення міжнародних економічних відносин
та соціально-економічного розвитку в аграрній і суміжних
сферах в умовах глобалізації та військового стану в Україні»

III INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

«The scientific support of international economic relations and
socio-economic development in agricultural and related spheres
under the globalization condition and the martial law in Ukraine»

30 листопада 2022 р.

м. Полтава, ПДАУ

Міністерство освіти і науки України
Департамент агропромислового розвитку
Полтавської обласної державної адміністрації
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії
аграрних наук України
Академія WSB (Республіка Польща)
Опольський університет (Республіка Польща)
Національний аграрний університет Вірменії
(Республіка Вірменія)
Азербайджанський державний аграрний університет
(Азербайджанська Республіка)
Азербайджанський університет кооперації
(Азербайджанська Республіка)
Полтавська державна аграрна академія
Навчально-науковий інститут економіки, управління,
права та інформаційних технологій
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

МАТЕРІАЛИ

III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«Наукове забезпечення міжнародних економічних відносин та соціально-економічного розвитку в аграрній і суміжних сферах в умовах глобалізації та військового стану в Україні»

III INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

«The scientific support of international economic relations and socio-economic development in agricultural and related spheres under the globalization condition and the martial law in Ukraine»

**30 листопада 2022 р.
м. Полтава, ПДАУ**

УДК 338.439.5: 339.9 : 005.44

ББК 65.9 (4УКР) 42

Редакційна колегія:

Макаренко П.М. – завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Полтавського державного аграрного університету, д.е.н., професор, член.-кор. НААН України.

Березіна Л.М. – заступник завідувача кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Полтавського державного аграрного університету, д.е.н., професор.

Самойлик Ю.В. – професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Полтавського державного аграрного університету, д.е.н., професор.

Наукове забезпечення міжнародних економічних відносин та соціально-економічного розвитку в аграрній і суміжних сферах в умовах глобалізації та військового стану в Україні. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (30 листопада 2022, м. Полтава). Полтава. 2022. 193 с.

У збірнику надруковані матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Наукове забезпечення міжнародних економічних відносин та соціально-економічного розвитку в аграрній і суміжних сферах в умовах глобалізації та військового стану в Україні». Відповідальність за зміст і редакцію наукових праць несуть їх автори. Матеріали можуть бути корисні для здобувачів вищої освіти, науковців, викладачів вищих навчальних закладів освіти, практиків.

УДК 338.439.5: 339.9 : 005.44

ББК 65.9 (4УКР) 42

ЗМІСТ

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS UNDER THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION AND THE MARTIAL LAW IN UKRAINE	4
---	---

СТРАТЕГІЇ КОНКУРЕНТНОЇ БОРОТЬБИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПОВОЄННИХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ

<i>Макаренко П.М., д.е.н., професор, член-кореспондент НААН України, завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, Полтавський державний аграрний університет</i>	5
--	---

*Пілявський В.І., д.е.н., доцент кафедри маркетингу,
Міжнародний університет бізнесу і права, м. Миколаїв*

ГЛОБАЛЬНА ПРОДОВОЛЬЧА ІНФЛЯЦІЯ: ФАКТОРИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ

<i>Белінська Я.В. д.е.н., проф., Проф. каф. міжнародних економічних відносин Державного податкового університету</i>	11
--	----

*Белінська С.В.,
Асистент факультету Економіки та менеджменту
Аграрний словацький університет.
м. Нітра, Словаччина*

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В СУЧАСНИХ УМОВАХ

<i>Муренець І. Г., к. е. н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Харківський національний економічний університет імені С.Кузнеця</i>	15
--	----

ПОЗИЦІЇ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ

Шкурупій О. д. е. н., професор, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,

*Антоненко Я. ЗВО СВО Бакалавр, спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
Полтавський державний аграрний університет*

18

ВЕНЧУРНИЙ ФАКТОР ЗРОСТАННЯ РОЛІ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНИХ КОМПАНІЙ

Дейнека Т. А., д. е. н., професор, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,

*Копотун М.К., ЗВО СВО Бакалавр, спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини,
Полтавський державний аграрний університет*

22

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ РИНОК ГАЗУ

Чернова О.В., к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, Полтавський державний аграрний університет

25

СТАНОВЛЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ СКРАПЛЕНОГО ГАЗУ

Чернова О.В., к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,

28

*Корольова К., здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»,
Полтавський державний аграрний університет*

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

*Коваленко В. здобувач вищої освіти СВО Бакалавр,
Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
Полтавський державний аграрний університет*

33

СУЧАСНІ СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КРАЇНАХ-ЛІДЕРАХ СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ

Чернова О.В., к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин

36

*Шевченко К., здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»,
Полтавський державний аграрний університет*

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ

Дивнич О. Д., к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,

41

*Кухтяк С., здобувач вищої освіти спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини, ступеня бакалавр,
Полтавський державний аграрний університет*

НОВІ ІНДУСТРІАЛЬНІ КРАЇНИ «ПЕРШОЇ ХВИЛІ»

Дивнич О. Д., к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,

44

*Тіщенко В., здобувач вищої освіти спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини, ступеня бакалавр,
Полтавський державний аграрний університет*

ВПЛИВ ВІЙНИ НА АГРАРНИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ ТА СУМІЖНІ СФЕРИ

48

THE IMPACT OF THE WAR ON THE AGRICULTURAL SECTOR OF THE ECONOMY AND RELATED AREAS

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Миколенко І.Г., д.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, Полтавський державний аграрний університет

49

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

*Жайворон Д. С., здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії,
кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,
спеціальність 051 Економіка, Полтавський державний аграрний
університет,*

54

*Науковий керівник: д. е. н., професор, професор кафедри економіки та
міжнародних економічних відносин, Самойлик Ю. В.*

РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

*Карась Ю.М., аспірант ,
Полтавський державний аграрний університет*

58

*Іпатов А.В, аспірант,
Полтавський державний аграрний університет*

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

*Рибаченко К.О. здобувач вищої освіти СВО Магістр,
ОПП Економіка підприємства,*

61

*Гладіліна А.Д. здобувач вищої освіти СВО Магістр, ОПП Економіка
підприємства, Полтавський державний аграрний університет*

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

*Загребельна І.Л., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та
міжнародних економічних відносин,*

64

*Цикало О.В., здобувач вищої освіти СВО Магістр, ОПП Економіка
підприємства Полтавський державний аграрний університет*

ЕФЕКТИВНІСТЬ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА: МІЖНАРОДНИЙ, НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЛОКАЛЬНИЙ ВИМІРИ

Самойлик Ю., д.е.н., професор,

68

Куленяк А.,

Проскурня А.,

Подолько Д., здобувачі вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»,

Полтавський державний аграрний університет

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПАРАДИГМА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

SOCIO-ECONOMIC PARADIGM UNDER THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION AND THE MARTIAL LAW IN UKRAINE

73

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ТА СПОЖИВЧОГО ПОПИТУ У ДОМОГОСПОДАРСТВ НА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ

Шиян Д. В., доктор економічних наук, професор кафедри економіки підприємства та організації бізнесу, Харківського національного економічного університету імені С. Кузнеця

74

Севрюкова Є. О., аспірант кафедри економіки підприємства та організації бізнесу, Харківського національного економічного університету імені С. Кузнеця

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНОЮ СИСТЕМОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Яснолоб І. О., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права,

Дем'яненко Н. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права

79

*Мурейко Є. В., здобувач ступеня вищої освіти Бакалавр спеціальності 073 Менеджмент
Полтавський державний аграрний університет*

ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ ТА ДЕМОГРАФІЧНА ПОЛІТИКА ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ІНТЕГРАЦІЇ В ЄС

Миколенко І.Г., д.е.н., доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин 82

Строкань А.О., ЗВО 3 курсу ступеня Бакалавр, Полтавський державний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ КОМАНДНОЇ РОБОТИ В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ ПОКОЛІНЬ

Шупта І. М., к. п. н., доцентка, доцентка кафедри публічного управління та адміністрування, Полтавський державний аграрний університет 87

ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Самойлик Ю.В., д.е.н., професор, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,

Савенкова О.О., ст. викл. кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін 89

Вернигора М.В., здобувач ступеня доктора філософії спеціальності 051 Економіка, Полтавський державний аграрний університет

СПЕЦИФІКА ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМНИЦТВА

Світлична А.В., к.е.н., доцент, директор ННІ економіки, управління, права та інформаційних технологій

Самойлик Ю.В., д.е.н., професор, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин 94

Данильченко О.В., магістрант спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Полтавський державний аграрний університет

УПРАВЛІННЯ, СТРАТЕГІЯ, ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, ПОТЕНЦІАЛ І ТЕНДЕНЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ ТА СУМІЖНИХ СФЕР

98

MANAGEMENT, STRATEGY, LEGAL REGULATION, POTENTIAL AND TRENDS OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF AGRARIAN AND RELATED SPHERES

РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЯК СКЛАДНИКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

*Березіна Л. М., д.е.н., професор, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,
Полтавський державний аграрний університет*

99

РИЗИКИ ПРИ УПРАВЛІННІ ВИТРАТАМИ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Меліхова Т.О., .д. е. н., професор, академік академії економічних наук України, завідувач кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні ЗНУ

102

*Пасічник С.О., аспірант 1-го курсу спеціальності 073
«Менеджмент»,*

Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні ЗНУ

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

*Воронько-Невіднича Т. В., к.е.н., доцент,
завідувач кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної,*

106

*Борисенко Ю. В., Чередніченко Р. В., здобувачі вищої освіти,
Полтавський державний аграрний університет*

АСПЕКТИ КРЕАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ НА РИНКУ ПРАЦІ

*Євченко В.В., к. е. н., доцент, доцент кафедри маркетингу та
торговельного підприємництва, Українська інженерно-педагогічна
академія*

109

ТОВАРНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА І МЕТОДИ ЇЇ ФОРМУВАННЯ

Семенкова А.О., здобувачка вищої освіти

114

*Поночовна О.В., асистентка кафедри економіки та міжнародних
відносин
Полтавський державний аграрний університет*

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ

Сухорук К.В., Васько В.Л., здобувачі вищої освіти

116

*Науковий керівник – к.е.н., доцент Овчарук О. М.
Полтавський державний аграрний університет*

ПЕРЕВАГИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДЛЯ СУЧАСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

*Торяник А. І.,
Моценський В. Е., здобувачі вищої освіти*

118

*Науковий керівник – д.е.н., доцент Федірець О. В.
Полтавський державний аграрний університет*

СТРАТЕГІЯ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

*Цимбалістий В.В., здобувач СВО Магістр, ОПП Економіка
підприємства, спеціальність 051 Економіка, Полтавський державний
аграрний університет*

120

ФОРМУВАННЯ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

*Рудник М. С., здобувач вищої освіти спеціальності 051 Економіка
ступеня Магістр,
Полтавський державний аграрний університет*

124

ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ ТА СУМІЖНИХ СФЕР: ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА, ЛОГІСТИЧНО-МАРКЕТИНГОВА, ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНА, ІННОВАЦІЙНА ТА ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВІ

128

INFRASTRUCTURAL PROVISION OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF AGRARIAN AND RELATED SPHERES: INSTITUTIONAL, LOGISTIC-MARKETING, FINANCIAL-INVESTMENT, INNOVATIVE AND INFORMATIONAL COMPONENTS

VERTICAL INTEGRATION IN AGRIBUSINESS: THE NEO-INSTITUTIONAL APPROACH

*Ramanauskas J., Dr. (hab.), Professor
Klaipeda University, Lithuania*

*Zhukovskis J., Dr., Professor
Vytautas Magnus University, Lithuania*

129

*Zinovchuk V., Dr. of Econ. Sc., Professor
Polissia National University, Ukraine*

ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ Й РОЗВИТКУ МАРШРУТНОЇ МЕРЕЖІ ГРОМАДСЬКОГО ТРАНСПОРТУ

Никончук В.М. д.е. н., доцент,

134

*Завацький В.О. магістр.,
Національний університет водного господарства та природокористування*

ВИДИ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ В МУНІЦИПАЛІТЕТІ

Кононенко Ж.А., к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

138

*Кононенко О.А.
Полтавський університет економіки і торгівлі*

НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Свистун Л.А., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківського бізнесу і оподаткування 142
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

Дивнич О. Д., к.е.н., доцент, 144
доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,
Полтавський державний аграрний університет

ЗАХОДИ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ У ВОЄННИЙ ЧАС

Велика А. О.,
Сухорук К. В., здобувачі вищої освіти 148
Науковий керівник – д.е.н., доцент Миколенко І. Г.
Полтавський державний аграрний університет

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Миколенко І.Г., д.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин 150
Гужва Н.В., здобувач вищої освіти Магістр
Полтавський державний аграрний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Харченко О. О., здобувач вищої освіти спеціальності 051 Економіка ступеня Магістр, 153
Полтавський державний аграрний університет

НАУКОВІ ЗАСАДИ ПРОВАЙДІНГУ ЕКОІННОВАЦІЙ В АГРАРНІЙ І СУМІЖНІЙ СФЕРАХ

SCIENTIFIC PRINCIPLES OF PROVIDING ECO- INNOVATIONS IN AGRICULTURAL AND RELATED FIELDS

157

ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ
ДЛЯ КАПІТАЛОВКЛАДЕНЬ У СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО З
МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ ТА ХАРЧОВОЇ
БЕЗПЕКИ

*Зоря О.П., д.е.н, професор, професор кафедри фінансів, банківської
справи та страхування,*

158

Яснолоб І.О., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права,

*Мауер Д.Р., здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії;
Полтавський державний аграрний університет*

РОЗВИТОК ВИРОБНИЦТВА ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ
ТА ЇЇ ЕКСПОРТ ЯК МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ
БЕЗПЕКИ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РІВНЯХ

*Клименко В.І., к. е. н., доцент, директор Агенції регіонального
розвитку Полтавської області «Офіс євроінтеграції»;*

161

*Туль С.І., к. е. н., доцент, заступник директора-експерт з
регіонального розвитку Агенції регіонального розвитку Полтавської
області «Офіс євроінтеграції»*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В
НОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

Самойлик Ю.В., д.е.н., професор,

Михайлова О.С., к.е.н., доцент,

165

*Харченко В.Р., здобувач СВО «Магістр» спеціальності
076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність,
Полтавський державний аграрний університет*

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Дивнич О. Д., к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,

169

*Сніжко О., здобувач вищої освіти спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини, ступеня бакалавр,
Полтавський державний аграрний університет*

РОЗВИТОК ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

173

DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL SPACE IN THE SYSTEM OF SOCIO-ECONOMIC RELATIONS

THE EDUCATIONAL ACTIVITY INTERNATIONALIZATION
STRATEGY UNDER CONDITIONS OF GLOBALIZATION
CONFLICTS AGGRAVATION

*Zlatinka BLABER, professor of the Accounting and Finance Department,
Salem State University, PhD in Economics Science, Professor*

174

*Gavriel MEIROVICH, professor of the Management Department, Salem
State University, PhD in Economics Science, Professor*

*Iuliia SAMOILYK, professor of the Economy and International Economic
Relations Department, Poltava State Agrarian University, Doctor of
Economic Science, Professor, Poltava State Agrarian University*

УДК 330.131.7.003,1;336;339

СУЧАСНІ СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КРАЇНАХ-ЛІДЕРАХ СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ

*Чернова О.В., к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та
міжнародних економічних відносин*

*Шевченко К., здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»,
Полтавський державний аграрний університет*

Світова практика підтримки експорту налічує не одне десятиліття. Участь держави у регулюванні економічної діяльності національних суб'єктів господарювання, ефективної реалізації їхніх конкурентних переваг, удосконаленні товарної структури, опануванні нових ринків і зростанні продажів передбачає підтримку експортної галузі країни. Особливо гостро постане питання державної підтримки після завершення війни в Україні.

Сьогодні уніфікованої політики щодо стимулювання експортної галузі не існує. Адже, вибір заходів державної підтримки експортерів залежить від ступеня розвитку економіки та зрілості ринкових відносин, рівня товарної конкурентоспроможності, інтегрованості у світове господарство, відкритості економіки тощо. Тож, заслуговує окремої уваги система підтримки експорту, що діє в країнах-традиційних лідерах світової торгівлі. Зокрема, йдеться про США, Китай, Німеччину. На підтримку американського експорту з федерального бюджету виділяються щорічно значні суми. Основними напрямками реалізації державної фінансової підтримки в США є наступні:

- 1) Надання підтримки національному бізнесу через страхування міжнародних торговельних угод, надання кредитів, гарантій по кредитах.
- 2) Реалізація важелів економічної допомоги задля захисту інтересів національної експортної галузі.

3) Надання кредитних гарантій виробникам аграрної та харчової продукції.

4) Всебічна підтримка локальних компаній, що реалізують проекти щодо зниження екологічних ризиків.

5) Допомога місцевим компаніям через механізм гарантування кредитів з метою активізації іноземного інвестування за кордоном (зокрема, в країнах Співдружності Незалежних держав та інших країнах із економікою, що розвивається) [1].

У США сформована багаторівнева національна система підтримки експорту зі значною кількістю інституцій, що виконують різні функції. Фінансовий інститут Уряду країни The Export-Import Bank of the United States є найважливішим. Щорічно банком перераховується на фінансування експортних контрактів до 15 млрд. дол., основна частка яких припадає на експортні кредити.

Іншим суб'єктом системи підтримки експорту в США є Корпорація закордонних приватних інвестицій. Корпорація була заснована в 1971 році в якості агента Уряду США, що стимулює експорт американських фірм шляхом надання та гарантування кредитів при здійсненні ними середньо- і довгострокових інвестицій за кордоном. Сьогодні корпорація залучує приватний капітал для розвитку експортної галузі, допомагає американському бізнесу освоювати ринки, що розвиваються, надає гарантії, фінансування, різного роду страхування своїм інвесторам і інше [2].

Таким чином, державне стимулювання експортної сфери в США, засноване на тісному співробітництві приватного бізнесу з держструктурами реалізується в рамках внутрішньо- і зовнішньоекономічної політики країни.

У Федеративній Республіці Німеччина міжнародна торгівля відіграє визначну роль. Незважаючи на те, що обсяг експорту на душу населення в післякризові роки суттєво впав, наразі країна зуміла досягти докризових показників обсягом експорту 1,55 трлн. доларів в рік [3].

Це, насамперед, пояснюється тим, що в умовах глобальної нестабільності Німеччина реалізувала державні стабілізуючі заходи вельми ефективно. Заходи

передбачали не лише збільшення державних витрат на стимулювання внутрішнього попиту, а й міри по активізації зовнішньої торгівлі. Така стратегія сприяла зростанню замовлень для німецьких промислових підприємств.

Підтримку та захист місцевим експортерам надають Федеральне міністерство економіки і технологій в тандемі із Федеральним Урядом ФРН. У «Директивах по прийняттю експортних порук» (нім. "Gesetz zur Uebernahme von Sicherheits und Gewaehrleistungenim Ausfuhrgeschaef"), відображений механізм даної процедури підтримки. Згідно означеного документа, всі стимулюючі заходи (поручительства, гарантії тощо) мають повністю відповідати національним інтересам держави та діючим міждержавним нормативно-правовим актам [4].

Міжміністерський комітет (ММК) (Interministerieller Ausschuss - IMA) займає не менш важливе місце в системі державної підтримки німецького експорту. До ММК входять представники наступних Міністерств: Мінфін, Міністерство економіки та праці ФРН, МЗС, Міністерство економічного співробітництва і розвитку. На основі оцінки ризиків та ймовірності беззбитковості проекту Комітет приймає рішення щодо підтримки певного експортера.

Ключовими суб'єктами німецької системи стимулювання експорту є страхове товариство «Ейлер Гермес» (нім. EulerHermes) та такі потужні кредитно-фінансові інститути як Банківська група реконструкції та розвитку і «АКА-банк». Основним інструментами реалізації підтримки експорту є страхування, зокрема, експортних кредитів, управління дебіторською заборгованістю (факторинг), управління цінними паперами [5].

Слід відмітити, що досить розповсюдженими інструментами державної підтримки експорту Німеччини, є заходи консультатційного та інформаційного забезпечення, організація виставок та ярмарок та інші засоби торговельно-економічної політики.

Економічна динаміка Китайської Народної Республіки сьогодні говорить сама за себе. Не є виключенням й стрімкий розвиток експортної галузі. Сьогодні

іманентною ознакою державної експортної політики Китаю є прагнення до підвищення ступеня диференціації експорту і збільшення в ньому частки високотехнологічних, екологічних, «нересурсних» товарів. Для цього Уряд із 2005 р поетапно знижував ставки повернення податку при експорті на ряд вищезазначених товарів [6].

Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в КНР здійснюється згідно закону «Про зовнішню торгівлю», в якому визначено механізм повернення ПДВ при експорті, передбачено диференційовані ставки для різних груп експортної продукції тощо. Тобто, насамперед, держава дбає про підтримку експорту у стратегічно важливих галузях.

Окрім вищезгаданих заходів, в КНР використовується комплекс методів та інструментів державної підтримки експорту, серед яких методи тарифного і нетарифного регулювання, грошово-фінансове регулювання (гарантування, фінансування, страхування і кредитування експорту); підтримка внутрішньонаціональних інвесторів; державна протидія торгового протекціонізму; розвиток зон вільної торгівлі та інше [7].

Важливо відмітити, що переважно заходи підтримки експорту стосуються експортерам високотехнологічної продукції та продукції машинобудування з високою доданою вартістю.

Ключову роль у підтримці китайського експорту відіграють Експортно-імпортний банк Китаю (ЕІБК) і Банк Китаю (БК), які наділені правом кредитувати експортно-імпортну сферу (отже, кредитувати к національних експортерів так і зарубіжні підприємства, які імпортують товари китайського виробництва). Ексімбанк КНР реалізує заходи офіційної допомоги країнам, що розвиваються, використовуючи два інструменти: надаючи пільгові позики урядам і кредит преференційним імпортерам задля реалізації зовнішніх національних інтересів КНР [8].

Основною відмінною рисою китайської експортної політики сьогодення є впровадження зовнішньоторговельних розрахунків у національній валюті, що

стало заслугою китайської економічної дипломатії в умовах глобальної економічної нестабільності [9].

Таким чином, аналізуючи діяльність державних і приватно-державних інституцій в системі підтримки експорту можна стверджувати, що за останні двадцять років в країнах-лідерах світової торгівлі склалася ефективно діюча система підтримки експорту, яка допомогла швидко відбудувати національні економіки в після кризовий період та втримати лідируючі позиції у глобальній торгівлі.

Список використаних джерел

1. US Trade Policy: Background and Current Issues. // URL: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10156>.
2. Export-Import Bank of the United States. Офіційний сайт Екс-імбанку США. // URL : <http://www.exim.gov>.
3. Export Services - Annual Review // URL: <http://www.oekb.at/en/reports/OeKB-Export-Services-Annual-Review-2021.pdf>.
4. Ausfuhrkredit GmbH. Офіційний сайт // URL: <http://www.akabank.de>
5. Euler-Hermes. Офіційний сайт Ермес Гермес Глобал // URL : <http://www.eulerhermes.com>.
6. Голод В. Ю. Протекціонізм України як засіб обмеження торгівлі з Китаєм: критичний аналіз // В. Голод / Журнал «Україна-Китай», вип..2, 2018 // URL: <http://sinologist.com.ua/golod-v-yu-proteksionizm-ukrayiny-yak-zasib-obmezhennya-torgivli-z-kytayem-krytychnyj-analiz/>
7. Decker R., Zhao X. SMEs' Choice of Foreign Market Entry Mode: A Normative Approach // International Journal of Business and Economics. Vol. 3. - №3(2015). -p. 181-200.
8. Державний Експортно-імпортний банк КНР // URL: <http://www.english.eximbank.gov.cn>.
9. Malcolm D. Spence and Stephen N. Kangi. Impact of Trade Facilitation Mechanism on Export Competitiveness in China. - October, 2017 // URL : www.uneca.org.